

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 k.
Helyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 k.
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 12. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914. január 16

VÁLSÁG FENYEGETI a Szigligeti-színházat

Az igazgató segítséget kér.

A nagyváradai színház fölött mind-
eddig nyomtalanul huzódott el a
pénzügyi krízis. A vidéki szinigaz-
gatók néma bámulattal néztek e vá-
ros felé, ahol Erdélyi Miklós meg-
rendülés nélkül állotta a vihart.
Egész nagyra nőtt azóta Erdélyinek
alakja a többi direktor előtt.

Valóban senkinek eszébe sem
jutott Nagyváradon, hogy féltse a
színházat. Annyira biztos kezekben
tudtuk a színházat, annyira biztunk
a vezetője kipróbáltságában, hogy
senkinek egy riasztó szava nem
volt a színházról. Pedig csak éppen
a szomszédban, Debrecenben omlott
össze a színház, egy tiszterte erő-
sebb, gazdagabb városban fenyege-
tett az a szegény, hogy a színház-
ban elő fogják adni az Örök Sötét-
ség és a Zárt kapuk e ismeretlen
darabokat.

Most sem akarunk vészharangot
huzni a Szigligeti színház fölött. De
tény, hogy abban a beadványban,
amelyet Erdélyi Miklós intézett teg-
nap a városi tanácshoz, a krízis
előszelét érezzük.

Az igazgató kérelmében az anyagi
érdek elválaszthatatlan nexusban áll
a váradi kultúrával. Figyelemremél-
tők az igazgató szempontjai, a mit
a nyári szinkör szerencsétlen ügyé-
ről ír, az első tekintetre mindenki
előtt kézzelfogható valóság. A mit
egyebet előad, az is mind megszív-
lelésre méltó. S mivel óhajtjuk, hogy
az igazgató kérése meghallgatásra
találjon, teljes egészében közre ad-

juk a tanácshoz intézett beadványát.
Komolyan kell ezzel a kérelemmel
foglalkozni, megtenni mindent, a
mi méltányos és igazságos. A ma-
gyar kulturáról van szó s ennél a
kérdésnél megértést és igazságot
joggal várhat mindenki.

A szinigazgató beadványa.

Tekintetes Városi Tanács!

A két év óta tartó súlyos gazdasági
válsággal a katasztrófa örvénye felé sodorta
a vidéki színházat, melynek nem csupán a
közönség szórakoztatása, hanem a magyar
nemzeti irodalom, művészet és kultúra mű-
velése és fejlesztése is nemes hivatása. A
válságnak minden vállalkozás alapját meg-
rendítő viharán kívül az a heves ostrom is
végső veszedelemmel fenyegeti a magyar
vidéki színházat, melyet a mindinkább szá-
porodó mozgófényképszínházak inteznek a
vidéki színházak ellen.

Tekintetes Tanács! Köztudomásu, hogy
a vidéki magyar színházak sorában a Szig-
ligeti színház a krízis ártó hatásával és a
mozgófényképszínházak féktelen versenyével
szemben csak úgy tudta a közönség szin-
ház iránti érdeklődését biztosítani, hogy su-
lyos áldozatok árán a legnagyobb és leg-
jelesebb szintársulattal igyekezett a magyar
és külföldi színmű irodalom legértékesebb
ujdonságait a legfényesebb kiállításban
szinrehozni. Ha áldozatot nem kínálva
nem igyekeztem volna a Szigligeti színházat a
legmagasabb művészi színvonalon tartani,
alighanem épügy a tönkzésére jutott volna
a nagyváradai színházat, mint például a deb-
receni, soproni színház, ahol a megcsappant
jövedelemhez alkalmazkodva redukálták a
szinigazgatók a személyzeti, jogdíj, díszlet
és kiállítási költségeket.

És mert a jövőben is csak úgy tartom
megóvhatónak a Szigligeti színházat a fe-
nyegető válsággal szemben, ha továbbra is
a legjelesebb művészi erőkből szervezett
társulattal a legújabb, legsikeresebb szin-
műveket a legfényesebb kiállításban s leg-
színvonalasabb előadásokban hozhatom színre,
bizalommal fordulok a tekintetes városi ta-
nácshoz, hogy a mostani nehéz időkben en-
gem és társulatomat a többi magyar vidéki

városok példájára e nehéz, de a magyar
nemzeti irodalom és művészet kulturhivatá-
sát elősegítő feladatában anyagilag és er-
kölesileg támogatni kegyeskedjék.

A mozik konkurrenciája.

Nem szükséges bizonyítanom a tekin-
tetes tanács előtt azt a köztudomásu tény-
t, hogy mennyivel költségesebb a színház fe-
tartása mint a moziké. A szinigazgató mint-
egy száz színésznek és alkalmazottnak biz-
tosít tisztes megélhetést; fizeti a színre-
kerülő darabok után a horribilis jogdíja-
kat és a stilszerű kiállítás rengeteg költ-
ségeit, míg a mozik budgetjét csak a filmek
utáni kölcsöndíjak, a helyis g bére és vil-
lamos áram költségek terhelik. Ez össze
sem hasonlítható rezsikülönbözöt dacára a
mozgófényképszínházak mind veszedelme-
sebb mérvben hódítják el a színházak kö-
zönségét és mindinkább megnehezítik, sok
helyen lehetetlenné teszik a színházak pro-
sperálását.

Jól tudom tekintetes városi tanács, hogy
a technikai vívmányokkal előretörő haladás-
nak nem lehet utját állani. Jól tudom, hogy
mozi is lehet a művelődés, kultúra és ismer-
etek terjesztője. De a mozgóképek mégis
csak a nemzetközi kulturát festik elénk szí-
nes, néma képekkel, melyek elénk tárják
ugyan a világ tájképeit, az arcjátszókkal kife-
jezhető fantasztikus idegizgató történeteket,
de nem eleveníthetik meg azt a hatást, me-
lyet a magyar szó, magyar irodalom, művé-
szet, zene, ének varázsolhat csak lelkeinkbe
és ébren tartja azt a büszke érzésünket,
hogy magyarok vagyunk. Bármennyire fej-
lődik is a mozi technikája, azt a kulturhiva-
tást, melyet a magyar színjátszás teljesít,
sohasem fogja pótolni. És sehol a világon
nincs olyan szüksége az államnak és nem-
zetnek a nemzeti érzés ébrentartására a
nemzeti irodalom és művészet lelkünkbe vi-
lágító fényére, mint Magyarországon, mely
ezer éven át csak magyar faji jellegéhez a
magyar nemzeti irodalom művészetét és kul-
tura eszményeihez való ragaszkodásával tudta
fenmaradását biztosítani.

És mert a magyar nemzeti kultúra,
irodalom és művészet oltára mindig a ma-
gyar színpad volt és kell hogy az mara-
djon a jövőben is, ezért ismerték mindig ha-
zafias kötelességüknek az állam és a váro-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-
táron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fénye-
zése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközöztetik.
Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

sok a magyar színházak anyagi és erkölcsi támogatását. És soha úgy rá nem voltak szorulva a támogatás fokozottabb mértékére, mint ép most ez egzisztenciájukat, fennmaradásukat veszélyeztető nehéz időkben.

Más városok példája.

Felismerték e hazafias kötelességüket a vidéki városok. Bizonyosága ennek, hogy például Temesvár az ingyen világitáson és fűtésen kívül 18000 korona városi segélyt ad színházának. A kolozsvári színház évi 40.000 koronát és egy gyönyörű vasbetonból készült nyári szinkört kap, ahol mozi előadásokat rendezi Aradon elengedték a színgazgatónak évi 12000 korona nyári szinkörért eddig fizetett bért. Fűtés, világitás címen évi 4000 koronát kap a várostól, az államtól pedig évi 8000 korona segélyt. Szegeden pedig szintén ingyen kapja a színtársulat a fűtést és világitást egyéb támogatáson kívül.

Azokban a városokban, melyeknek vezetősége nem ismerte fel a színészet fokozott támogatásának szükségét, esődbe is jutott a színtársulat. Így tudvalevőleg Debrecenben Zilahy Gyula a legkiválóbb, legambiciózusabb színgazgató, Sopronban Thury Elemér voltak kénytelenek működésüket bezüntetni és köztudomású, hogy Szegeden, Debrecenben, Aradon és Pécsen is állandóan válságos a magyar színészet helyzete.

Mit kér a direktor?

Ezeknek a megdöbbentő tényeknek óvatosságra intő szomorú valósága készítet arra, hogy ma, a mikor az eddig is súlyos áldozatokkal fentartott Szigligeti-színház jövőjét, eddigi hírnevét és művészi színvonalát megmentheti a magyar színészet nemzeti kulturális hivatását megértő és támogatni kész Nagyvárad városa, bizalommal kérjem kegyeskedjék a Szigligeti-színház részére az ingyen fűtést és világitást biztosítani,

kegyeskedjék felirat vagy küldöttség útján a nagyméltóságu vallás- és közokta-

tásügyi miniszter urnál kieszközölni, hogy a céljának, sajnos, amugy sem megfelelő nyári szinkör évi 8400 korona amortizáció összegét, melyet eddig én fizettem, elengedjék vagy ugyanezen összeggel emeltesék fel a Szigligeti-színház évi államségélye.

Nem a magam anyagi érdekeiről, hanem a Szigligeti-színház jövőjéről van szó. Ezt menti meg, ennek alapját biztosítja a tekintetes városi tanács és a kormány, ha a súlyos válság e nehéz napjaiban e méltánylást érdemlő kérésemet hazafias kötelességtudással teljesíti.

Kiváló tisztelettel vagyok a tekintetes tanácsnak tiszteletteljes kérésem ismétlése mellett

Nagyvárad, 1914. évi január hó 16.

Erdélyi Miklós,
színgazgató

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 15.

Beöthy Pál fél 11-kor az ülést megnyitja.

Előterjesztése nincs, mire az előadó Szász Pál a mentelmi bizottság jelentését olvassa fel, hogy Horváth Gyulát, Csuha Istvánt 5, Eitner Zs. 15 napra zárják ki. A Ház hozzájárul.

Az elnök felszólítja a kitiltott képviselőket, hogy ha jelen vannak, távozzanak a Házból. Eitner van csak jelen, de megsemozdul. Az elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Bartl százados vezetésével az öt percelte után 20 palota ór besiet az ülésterembe. Lackovics terembiztos felszólítja Eitnert, hogy sziveskedjék elhagyni a Házat. Eitner szó nélkül kimegy. A munkapárt nincs bent, az ellenzék néma csöndben ül. Az örség kivonulása után a képviselők lassan gyülekeznek. Tizenegy után Beöthy újra meg-

nyitja az ülést és bejelenti, hogy a Ház határozatának érvényt szerzett s az elnökkel való szembehelyezkedéseért újra a mentelmi bizottsághoz utasítja. (A munkapárt feláll szavazni.)

Sajtóvita.

Eszterházy Móric: Fejtegeti, hogy legkevésbé sem alkalmas a mai helyzet arra, hogy az új sajtótörvényt elintézhessék.

Ez a javaslat egyenesen ellenkezik azokkal a szép mondásokkal és elvekkkel, melyekre a munkapárt hivatkozik. Az előadó arra hivatkozott, hogy a kormány a jövőben nem gyakorolhat befolyást a szőlóra, holott a rendelkezés ellenkezőjét bizonyítják. Foglalkozik a helyreigazítási jog kérdésével, s felolvassa az igazságügy miniszter egy leiratát, hogy az csak a helyreigazításra, de nem a cáfolásra ad jogot. Az igazságügyi bizottság szintén másképp értelmezte ezt.

A terjesztés szabadságáról szóló szakaszt újra kell szövegezni, mert így, ahogy van, visszaélésekre ad jogot. A választási plakátokra vonatkozó szakasz szerint pedig kiragasztani szabad, ha a közrendet nem veszélyezteti. Hát sajtótermék-e a plakát vagy se?! A kolportázs jogra kimondják, hogy megvonható a laptól, ha osztály-, nemzetiségi-, stb. gyűlöletre tüzel. Tehát a kolportást függővé szeretnék tenni egy hangulattól, mely az olvasó lelkében él csak. Tehát nem csak a tüntetést, de annak lehetőségét is elfolytanák. Legnagyobb abszurdum tehát a kolportást a hatóságra bízni s nem tarthatja ezt megengedhetőnek. Egy másik sajtójavaslat van, az övé, mely röviden ez, ki sértve érzi magát, menjen a bírósághoz, keresse az előtt becsületét, igazságait. Pusztuljon a közélet teréről a panamistia. (S ekkor a szemben lévő Lukácsra mutatott. Óriási éljenzés a balon.)

Tisza István gr miniszterelnök Eszterháznak, az ő (Tiszának) az Ömgéhez intézett levelére vonatkozólag reflektál s felolvassa azt a levelet, amelyben megnyugtattja az Ömgét, hogy a szaklapoknak nem kell rektifikációt, csak cáfolatot közölni.

ZUBRICKY FLÓRIS.

— Emlékezés a nagy idők tanúiról. —

Még 1905-ben történt. Hideg, zimánkós januári este volt. Az ősi leleszi kastélynak tágas ebédlőjében csak ketten ültünk. Bánatos magyarokhoz illően keseregünk a haza sorsa felett. „Nem lesz ebből jó!” — szölt h zám az öreg ur — „ugy leszünk mint 48-ban.” — Itt azután elhallgatott az En Flóris bátyám. Szép, megnyerő, barátságos arcán láttam, hogy valami nagy, valami fájdalmas dolgokra emlékezik. Lassan, néhol, néhol megállva kezdett az ő szép idejéről beszélni.

Zubricky Flóris hosszú életén át nagyon ritkán említette azt, hogy ő honvéd volt. Sokan, de sokan ismerték a hófehér öreg urat, kik gyanítani sem merték, hogy a szép fehér reverenda előtt háborus honvédruhát hordott. Egy éve pihen már a jó öreg tanár ott a leleszi csendes temetőben. Nem fog hát megharagudni rám, ha most elmondom azt mindazoknak, kik őt ismerték, kik a tanári katedráról hallgatták szavait itt Nagyváradon, hogy milyen gyerek-honvéd is volt ez a jó öreg ur.

Még csak hatodik gimnázista volt 1848-ban Zubricky Flóris, s máris többször megkísérelte, hogy ő is felcsapjon honvédek. De gyenge volt, de gyerek volt — hát nem

kellett. Telt az idő. Itt volt már 1849. májusa. Ember kellett. Igaz, hogy Buda visszafoglalása után, már nem volt sok osztrák nálunk. De jött az orosz. Bécsből meg Haynaut neveztek ki teljhatalmu fővezérnek. Fel is vették most honvédnek, aki csak jelentkezett. Eperjesre sietett a kis diák Zubricky s felesapott katonának.

Tüstént puskát adtak a kezökbe. Megtanították őket a fegyver kezelésére, alig tartottak néhány gyakorlatot, s már is jött a parancsolat, hogy Eperjesről siessenek a határszélre a muszkák fogadására. Nem egyszer kifáradt a még gyerek-honvéd a nehéz torlaszok készítésében.

Januárban azt a zászlóalj, melyhez Zubricky is tartozott beljebb helyezték az országba, s így jutott ő Dembinszky alá Szolnokra.

Szolnokon nap-nap mellett gyakorlattal töltötték az időt. S óhajtották, varták már a tüzet, ami végre júliusban meg is jött.

Turánál volt az ifju honvéd tüzkeresztésége. — Ő mondá, hogy ez a tűz nem igen tetszett nekik. Mert hisz ők gyalogosok, nem sokat tettek. Inkább az ágyuk, meg a huszárok döndötték el a esatát.

Innen Szegedre jutottak. — Ekkor már Haynau és az oroszok együttesen kezdték üldözni őket. Dembinszky nem mert velök

megütközni, s hátrálni kezdett Temesvár felé. Azt hitte, hogy ott Vécey pihent seregével egyesülve, talán sikeresebben veheti fel a harcot.

Étlen, szomjan értek Temesvár elé aug-elejen. Az ő szárnya kiesett Temesvárról, s Szentandrás nevű faluban szállásolták el őket. — Napok óta első eset volt, hogy rendszeren kaptak húst, kenyeret, s némi italt. — Sőt mi több, még le is fekdühetek.

Kora reggel dobpergésre ébredtek fel. Egyszeriben talpon voltak, mikor jelentik, hogy újból enni kapnak. Kiosztották a menázsit, de megenni már nem lehetett. — Jött a szigorú parancsolat, hogy tüstént Temesvár alá masirozzanak. Ugy nyersen, ahogyan kapták a húst, kellett eldobálniok. S ezután mentek.

Ő az északi szárnyon állt. Délig vártak már, mire megkezdődött a tűz. — Az ő csapatával szemben muszkák álltak, akik ágyúikkal rémitően tüzeltek. Ők szegény gyalogosok szakadatlanul viszonozták. Délután 4 óra felé Lichtenstein osztrák parancsnok Szentandrás felől megkerülte őket s akkor két tűz közé lettek szorítva. Most az osztrákokra is kellett tüzelniök. A honvédtüzerés az ő fejük felett szórta gyilkos golyóit a Lichtenstein serege ellen.

— Őcsém! Ez volt az istenitélet! — mondta ez este nekem ez öreg ur s az arcán

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógár

FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FOVOS! Nagyváradfiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Balogh Jenő igazságügyminiszter felel az eddig felhozott érvekre s elsősorban arra a vádra, hogy ezt a javaslatot kizárólag, párt-érdekből ragadta elő. Hiszen már egy évtized előtt bejelentette az akkori kormány ezt a szándékát, pedig akkor még nem volt ilyen nagy ellentét a politikai világban. Székely Ferencnek azt feleli, hogy úgy látszik, megfeledezett arról, hogy 1911 novemberében, már igazságügyminiszter, ő maga tiz kiváló jogtudósnak kiadta ugyanezt a javaslatot véleménynyilvánítás céljából. Kötetekre menő szakvélemények érkeztek meg. Megfeledezett Székely arról is, hogy Várady Zsigmond halálakor — a szakvélemények az ő kezében voltak — maga Székely hozta el neki (Baloghnak), nehogy avatatlan kezekbe kerüljenek. Mért hallgatta volna hát meg ő most ismét a szakférfiak véleményét? Például Zsitvayt 1907-ben és 1912-ben is megkérdezték, minek kérdezte volna meg 1913-ban is? Ha Székely most azt mondja, hogy maradjunk meg az 1848-iki kipróbált törvények mellett, akkor nem tudja megérteni a nagy ellentétet, mely két év előtti és a mostani álláspontja között van.

Egyenként foglalokozik a javaslat pontjaival. Azt mondja, hogy ő sok mindent elűrt, de kettőt nem tűr el: sem az ellenzék terrorját, sem befolyásolást.

Elnök figyelmezteti a minisztert, hogy fél 2 órakor át kell térni az összeférhetlenségi zsűri kisorsolására.

Balogh Jenő igazságügyminiszter befejezi beszédét.

Székely Ferenc feláll.

Elnök (Szász Károly): Előbb megteszem enunuciációm. A vitát megszakítom, két órakor áttérünk a zsűri kisorsolására. Következik a mentelmi bizottság előadójának jelentése.

Szász Pál az előadói emelvényre lép fel.

Székely Ferenc ismét feláll és személyes kérdésben akar beszélni.

Elnök: Most már felkértem az előadót.

Majd lesz alkalma máskor szólni. (Nagy zaj az ellenzéken.)

Andrássy Gyula: Ez a terror!

Szász Pál jelenti, hogy a mentelmi bizottság Eitner Zsigmondot újabb engedetlenségért ismét 30 napra javasolja kizárni.

Kiáltások: Meg se idézték!

Szász Pál: Itt van az a írás.

Kiáltások: De nem engedik be a Házba.

Elnök folteszi a kérdést, a többség megszavazza.

Azután az elnök indítványozza, hogy holnap folytassák a sajtójavaslat tárgyalását.

Huszár Károly és **Ráth Endre** a Gerő-Hédervári ügyet kéri kitűzni.

Nagy Sándor és **Niamesny Mihály** az elnök javaslatát pártolják. A többség elfogadja.

Az **elnök** az ülést tíz percre felfüggeszti.

Farkas Pált fölmentik.

Az összeférhetlenségi bizottság megalakításánál gr **Apponyi Albert** felszólal. Kifogásolja, hogy a sorsolásnál a kitiltott ellenzéki képviselők nem lehetnek jelen.

Szász Károly alelnök válaszol és azt mondja, hogy a kitiltott képviselők nem jöhetnek be, ennél fogva nem is lehetnek jelen a sorsolásnál.

A kérdéshez még **Vertán Endre** akar szólni, de az elnök nem adja meg a szót.

Délután 2 órakor ült össze a bizottság, amelynek elnöke **Návay Lajos** lett. **Farkas Pált Pollónyi Károly** vádolja. Olyan heves, hogy az elnök rendre inti. **Farkas Pál** határozott védőbeszédet tart. A bizottság egyhangulag fölmentette.

Az ülés ezután véget is ért.

látam, hogy még egyszer átéli e rémületet. Nem sokkal 4 óra után eldőlt a csata. Ellenség, nem ellenség örült futásnak eredt. Ő seregével Lugosnak vette útját. Az éjjelt valami erdőben töltötték s innen érkeztek be másnap Lugosra. Itt hallották azután a leverő hirt, hogy Világosnál már megvolt a fegyverletétel.

Dembinszky a lengyel légiót felszólította, hogy menjenek át Törökországba, ők pedig magyarok — körülbelül vagy 8000-en — visszamaradtak.

Lugosról Radnán, Lippán át Déva felé mentek, de az ellenség már itt várta őket. Próbáltak a hegyekbe menekülni s jó hat órai, kemény gyaloglás után el is értek valami oláh faluba, ahol megháltak.

Déván teljes bánattal látta, hogy a honvédek a vár alatt, mint hengergették be ágyukat, meg a municions szekereket a Marosba, hogy könnyebb legyen a menekülés. Innen már nem tudtak messzire menni, hisz nem messze Dévától a **Deutschmeisterek** bekerítették őket s ők ezeknek át is adták fegyverüket.

Hadi foglyokká lettek s orosz parancs alá jutottak. Oroszok kísérték őket Lugosra, hogy megvédjék az oláh nép dühétől, mely akkor nem igen kegyelmezett a menekülő szegény honvédeknek.

Lugosról Temesvárra kísérték őket s itt adták tudokra, hogy mindannyian Aradra

mennek, ahol a hadi törvényszék majd ítéletet mond felettük.

Aradon már néhány hetet töltöttek fogóságban, amikor egy napon mindnyájukat kiharosolták a vár udvarára s megkezdődött az ítélet.

Minden honvédet, minden katonát besoroznak az osztrák ármádiába, aki arra való. Flóris bátyám is előállt. Látták, hogy gyerek, látták, hogy gyenge. Nem is sorozták be. Kiállították neki a passirscheint, hogy mehet haza.

Ő mondta: fájt neki ez az irat. Nem is vigyázott rá. El is veszett.

Haza tért jó szüleikhez Sárosmegyébe, Királynépre, ahol az édes atyja gör. kath. lelkész volt. Itt élte át a legszomorubb napokat.

Elveszett passirsheinjáért még sok baja volt az eperjesi katonai hatóságokkal, míg végre nagy nehezen sikerült elvégeznie iskoláit s 1852-ben Jászóra ment, ahol azután a honvédruhát a **premontreiek fehér talárjával** cserélte fel.

Flóris bátyám azóta már halott, fekszik a leleszi csendes temetőben s álmodja tovább azokat a szép rózsás álmokat, mik oly széppé tették ifjúságát s miknek emlékül haláláig hordozott homlokán egy mély kardvágást. — Pihenj csendesen!

Telepy Marcell.

ELNÖRVÁLSÁG

a Tanítók Orsz. Szövetségében.

A szabadkőművesek Balogh Károlyt, a bihari tanítók letört vezérét akarják elnöknek.

*

Megszokott dolog már, hogy a Tanítók Orsz. Szövetségében állandó a vihar. A szerencsétlenül megcsinált fizetésredezés nagy elégedetlenséget keltett a tanítók között, amit arra használtak fel a szabadkőművesek, meg az „Uj Korszak” parancsa szerint igazodók, hogy igyekeztek viszályt szítani a tanítók között. Céljukat el is érték s ennek az örökös zaklatásnak és intrikának köszönhetik, hogy **Moussong Géza**, a Tanítók Orsz. Szövetségének elnöke, aki oly hosszú időn át a legnagyobb önzetlenséggel vezette a Szövetség ügyeit, most elkeseredve és elkedvetlenedve az ellene indult támadásoktól, sok elfoglaltságára való hivatkozással, megválni készül állásától. A lemondását már be is adta s megkezdődtek a kombinálások az irányban, hogy ki legyen a Szövetség új elnöke. Ez a kombináció ránk, váradiakra nézve annyiban érdekes, hogy az elnökjelöltek között emlegetik **Balogh Károly** közs. isk. igazgatót, a vármegyei tanítószög letört vezérét is, akinek megválasztását különösen a zsidók és a szabadkőműves, az ugynevezett radikális tanítók forszírozzák.

Az elnökjelöltek között vannak még **Rákos István**, a Szövetség alelnöke s a budapesti **Ferenc József Tanítók Házának** elnöke és **Gergely István**, a Budapesti Tanítók Egyletének elnöke. Mind a ketten nagy tekintélynek örvendenek a tanítószög körében s **Rákos** megválasztása bizonyosra vehető. A szabadkőművesek tudják is ezt s igyekeznek őket lebeszélni a jelöltség elfogadásáról, hivatkozva arra, hogy eddig is oly annyira elfoglaltak, hogy jelenlegi elfoglaltságuk mellett az elnöki tisztséggel járó kötelességüknek képtelenek megfelelni.

Ugyanezen okfejtéssel szeretik a tanítószög előtt is úgy tüntetni fel a dolgot, hogy csak a **Balogh Károly** jelöltsége komoly, a többi tisztán kombináció. Maga **Balogh** nyilván taktikából — nem vall színt, sőt ő is, váradi hivei is azt hangoztatják, hogy a jelöltséget **Balogh** nem fogja elfogadni.

Szó sincs róla, nagy megtiszteltetés volna a tanítószög, ha bihari tanító kerülne a Szövetség elnöki székébe, de olyan bihari tanító, aki nem a szélső irányzatok jelszavaival keltett feltűnéssel, hanem komoly, eredményes munkálkodással s tudásával szerzett magának tekintélyt. A Biharvármegyei Tanítóegyesület vezetősége is érzi ezt s nem akarja, hogy **Balogh Károly** kerüljön a Szövetség élére, az teljesen a dekadencia lejtőjére kerüljön.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kőtszer gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óri. sivalasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Török forradalom előtt?

Serif basa nyilatkozata.

Tegnap egy ismeretlen török fiatalember behatolt Serif basa párisi lakásába, hogy a kiváló nevű török diplomatát meggyilkolja. A basa leányának a férje azonban agyonlőtte a támadót, mielőtt tervét végrehajthatta volna. A véres eseményről ezt az újabb hírt kaptuk:

Bécs, jan. 15.

Serif basa tegnap a követ'ezőket közölte a Zeit párisi levelezőjével:

Enver basa és Talaát bég a konstantinápolyi rendőrprefektust hívták segítségül, hogy ártalmatlanná tegyenek. Osszeesküvést szöttek, mert ijesztően világos kezdett lenni, hogy a Párisban székelő liberális egyesül s befolyása egyre nagyobb lesz. Ezért arra a radikális gondolatra jutottak, hogy erőszakkal fogják betömni a számat. Kezembem döntő bizonyítékok vannak arra, hogy a merényletnek a két említett miniszter az értelmi szerzője. Ezt az anyagot átadtam a párisi rendőrségnek.

Néhány héttel ezelőtt ellenségeim egy szép kokott hálójába akartak kergetni, hogy azután megmérgezzenek, én azonban kikerültem a csapdát. A tegnapi gyilkos merénylet, amelynek egy szegény török áldozatul esett, megfosztja majd a komitét az egész művelt világ szimpátiájától.

Mi tudjuk, hogy rajtam kívül halálal fenyegetik még az itt időző Salah Eddin herceget, Szaid basát és még öt más török politikust. Ez azonban nem akadályozhatja meg, hogy óriás lépésekkel ne közeledjék a török forradalom. A hadseregben ma nagy az elégedetlenség.

Öngyilkos irodaigazgató.

A pénzválság újabb áldozata.

Tegnap délelőtt 10 órakor Budapesten a Hungária-szálló egyik csöndes szobájában hangos revolverlövés dördült el, mire összefutott a szálloda közönsége.

A személyzet feltörte a szoba ajtaját, honnan a lövés hangzott.

A szobában egy 40 éves uriember ekkor vívta borzalmas haláltusáját. Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, honnan egy tisztviselő a helyszínére szállott ki és megindította a vizsgálatot. Az öngyilkos seemélyazonosságát minden nehézség nélkül meglehetett állapítani a szobában talált iratokból.

E szerint az illetőt Tóth Gyulának hívták és a nagyszalontai Fekete-Körös ármentesítő társulatnál működött, mint irodaigazgató.

Tóth Gyulát mindenki úgy ismerte, mint szorgalmas, becsületes tisztviselőt. Takarékos életmódja mellett jelentékeny vagyont is gyűjtött össze.

Ez a vagyon volt a veszte. Pár év előtt spekulálni kezdett és Imre bátyjával együtt kibérelték a kies Biharfüredet. A vállalat rosszul ment és Tóthék minden vagyonukat elveszítették.

Azóta hangyaszorgalommal dolgozott Tóth, hogy ismét megszerezze az elveszített vagyonát. Ejjel-nappal dolgozott, hiába. A megfeszített munka teljesen tönkre tette idegzetét s ehhez hozzájárult még az is, hogy a rendkívüli munka megtámadta a szemét is úgy, hogy súlyos operáció alá kellett volna vetnie magát. Orvosa azt tanácsolta, hogy szeme gyógykezelése végett utazzon a fővárosba.

Tóth szerdán reggel ment fel a fővárosba, ahol megvizsgáltatta magát. Hogy mi történt ezután, nem lehet tudni. A szerencsétlen ember családja csak tegnap kapott hírt felőle, amelyben tudatták, hogy öngyilkosságot követett el.

Tóth családját, melyen megrendítette a szerencsétlenség híre, melynek vétele után nyomban Budapestre utaztak a társulat egyik tisztviselőjével. Tóth hulláját naza fogják szállítani Nagyszalontára és ott temetik el.

Az eddigi vizsgálat adatai szerint Tóth pillanatnyi elmezavarásban követte el tettét.

Az ipartestület közgyűlése.

Február 15-re tűzték ki.

A nagyváradai ipartestület előjárósága tegnap este tartotta rendes havi ülését, amelyen több közérdekű ügyet tárgyalt le s azonkívül előkészítette az évi közgyűlést.

Czeglédy Jeremiás elnöklete alatt az előjárósági tagok nagyszámmal voltak jelen.

A szokásos bejelentések után elfogadták a pénztárnok számadásait, amelyeket tudomásul vettek.

Az évi jelentés.

Meghallgatta ezután az előjáróság az évi jelentést, amelyet az előjáróság a közgyűlés elé terjeszt.

A jelentés megemlékezik az általás közgazdasági válságról s az ennek folytán az iparban előállott bajokról. Felsorolja, hogy az adótörvények életbeléptetése ellen, az országos betegápolási pótadó alól az iparosok felmentése tárgyában, a választási törvény kiterjesztése iránt, a betegsegélyezési pénztár államosítása iránt feliratokat intézett az ipartestület; részt vett a kartellek elleni akcióban, felterjesztést intézett a keresk. miniszterhez a kőműves mesterek működését megszorító rendelet ellen; foglalkozott az ipartestület a műhelyoktatás, a tanoncintás, a tanonok orvosi megvizsgálásának, az iparfejlesztési törvényi revíziójával, a piaci zsidárusok megrendszabályozásával; közreműködött a tűzéraktanya munkáinak a kisiparosok részére biztosítása körül.

Rámutat a jelentés, hogy az iparosok nyugdíjintézménye ügyében munkálkodott, azonban kellő eredmény nem érhető el, csak a kötelező biztosítás révén, amely iránt most a fővárosban egészséges mozgalom indult meg.

Részletesen ismerteti a jelentés a menház ügyeit s rámutat az Ipartestületi Asztaltársaság megalakulására s az ügyforgalomról.

A jelentést elfogadták s változatlanul terjesztik a közgyűlés elé.

Bemutatták az ipartestület zárszámadását, amely eredményes.

A vagyonmérleg szerint az ipartestületnek jelenleg 200,714 korona tiszta vagyona van. Elfogadták a zárszámadást, a menház vagyonkimutatásánál, amely szerint a menház alap vagyona 98786 korona.

A költségvetésnél ugy a titkár, mint a jegyző és gépirónó fizetését emelték, tekintettel buzgó működésükre.

Az évi közgyűlést február 8., illetve február 15-re tűzték ki.

Az elnököt kiküldték a Budapesten az iparos nyugdíj intézmény tárgyában megalakult bizottsághoz.

Dr Bakats Béla jubileuma.

A sárréti járás ünnepe.

Biharvármegye tisztikarának egyik legkiválóbb tagja dr Bakats Béla, a sárréti járás főszolgabírója a napokban tölti be a közpályán eltöltött idejének 25-ik évfordulóját. A közszeretben és tiszteletben álló főszolgabíró csendben, minden ünnepeltetés nélkül akarta megtartani negyedszázados jubileumát, s nem is említette a nevezetes évfordulót senkinek. Valahogy azonban kippattant a dolog és csakhamar szét futott a híre az egész sárréti járásban. A szereplésre nem vágyó főszolgabíró megpróbálta előbb cáfolni az évfordulót, de mikor hitteles okmányokkal állottak elébe, kénytelen volt megadni magát.

A járás közönsége sietett is méltó ünnepeltetésben részesíteni szeretett főbíróját. Már csaknem egy hónapja, hogy nyilvánosságra jutott az évforduló és azóta nagyszabású mozgalom folyik minden vonalon, hogy megfelelő keretek közt ünnepelhessék meg a negyedszázados jubileumot.

A rendezőség abban állapodott meg, hogy január 18-án a községháza nagytermében rendezik az ünnepélyt. Vasárnap délután 6 órakor gyűl össze az ünneplő közönség a nagybajomi községháza nagytermében. Itt Vértessy Mór bihartordai ref. lelkész tart nagyszabású beszédet, melyben méltatni fogja az ünnepeltet.

Beszéd után a járás közönsége pompás diszalbumot ad át a főszolgabírónak. A községházáról a közönség átvonul a kaszinóba, ahol bankett lesz Bakats tiszteletére.

Bakats Béla dr főszolgabíró minden tekintetben rá szolgált arra, hogy a közönség kifejezést adjon ragaszkodásának, szeretetének. Ő ugyanis azok közé a főszolgabírák közé tartozik, akik nem az akták garmadáinak elintézésében látják legjobban betöltöttnek fontos hivatásukat, hanem az élet tapasztalatai alapján kint az emberek közt is megteszik kötelességüket.

Bakats Bélának nagyon sokat köszönhet a sárréti járás. Mindössze 1912 január 1-én került a járás élére, de azóta oly sok, a köz javát szolgáló munkát végzett, hogy neve emlékezetes lesz. Különösen sokat munkálkodott a járás közlekedési útjainak kiépítésén, jókarban tartásán. Az állami utak kiépítése szintén az ő fáradhatatlan munkássá-

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BEJÁVÁ ILAV.
TELEFON 10-31. □ TELEFON 10-33.

KEPESELEK

ORVOSIKÖTSZERÉSZÜZLETE

NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE”

ATJÁRÓ. A j... ..

sérvkötőt,

anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és betegápolási cikkeik, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég,

amelyek a sérvet általában visszatarthatják, műlábak és művégtagok, gummi cikkek, harinyák stb és a még fel nem sorolható cikkek.

Külön próbaterep női és férfi kiszolgálására. :: Óriási nagyraktér. :: Tisztviselők és iparosoknak árendésmény.

gának érdeme. A községek rendezése, a járdák építése stb. mind az ő nevéhez fűződnek.

Társadalmilag is jelentékeny tevékenységet fejtett ki. Ő volt tulajdonképpen a sárréti társadalmi élet megteremtője. Ő alakította meg a nagybajomi kaszinót, melynek később pompás, emeletes házat építettek ugyancsak az ő kezdeményezésére. Bakats Béla szervezte a járási takarékpénztárt, melynek áldásos működését nagyon sokan élvezték.

Bakats Béla a központban kezdte meg működését. Innen a vaskóhi járásba választották meg, ahol 1901 december 31-ig dolgozott, mint szolgabíró. Az 1901. évi tisztújítás alkalmával választották meg a sárréti járásba, ahol azóta mint fősolgabíró fejtett ki működését.

A vasárnapi ünnepélyre nagy érdeklődéssel készülnek a szomszédos járásokban is.

ELMARAD

a katonai vizsgálat.

Csak egy huszár került a bulgárok körmei közé

*

Az ősi puszták körül lefolyt véres dráma még mindig élénken foglalkoztatja a publikumot. Az ügy most már egészen a hivatalok kezében van, a négy bulgár és a gyilkos török vizsgálati fogságban ül, szegény Gyöngyösy Balázs pedig hideg hant alatt nyugszik.

Azonban van egy kör, ahol ez a dráma még mindig felszinen uszik. A huszároknál természetesen legtovább tart a hullámvérés, mert hiszen az ő emberükről volt szó.

Nem tekintve az ügy kriminális oldalát, rendkívül érzékenyen érintette az illetékes katonai köröket az a vád, hogy a bulgárok falopáson érték Gyöngyösy Balázst és hogy a huszárok rendszeresen lopkodták a finom és drága tűzfát.

A honvédszázadok helybeli parancsnoksága a legmesszebb menő objektivitással igyekezett tisztázni a huszárokat e csunya vád alól.

Szigoru nyomozás indult meg, amelyet a zászlóaljparancsnok a rendőrséggel karöltve folytatott.

Azonban a legnagyobb szigorral sem lehetett eredményt elérni. A huszár-legénység között nem lehetett megtalálni azt a két embert, aki állítólag Gyöngyösyvel volt. Ellenben azt bebizonyították, hogy a riadó alkalmával kiküldött két közlegény bukkant Gyöngyösyre, aki ekkor már egy fél órája heverhetett holtan a bulgár földeken.

A riadót pedig azért fuvatták, mert éppen az analfabétákat irták össze és a Sárga istállóból hiányzott egy huszár. Ekkor rendelték el a riadó fuvását és minden irányban keresni kezdték a hiányzó huszárt. Így találták meg aztán 50 lépéssnyire a Sárga istállótól.

Mindezt a helybeli vizsgálat derítette ki. A lapok másként kolportáltak az esetet. Akkor is élénk feltűnést keltett a Tiszántul közlése, amely nagyban hozzájárult a rejtélyes ügy tisztázásához. A bulgárok igaz, hogy erősen állítják, hogy ők három huszárral ál-

lottak szemben, de ezt más nem igazolja. A huszárok etikája pedig egyeseken ellentmond ennek az állításnak. Mert a huszárokat úgy nevelik, hogy ezek nem hagyják agyonverni egyik bajtársukat.

A házi vizsgálat eredményéről az alezredes jelentést tett felsőbb hatóságának. A jelentés vétele után tegnap megjött az értesítés, hogy a hadtestparancsnokság a katonai vizsgálatot mellőzi. Ezért nem érkezett meg a várt hadbíró sem és most már lezáródnak az ügy aktái a kaszárnyában is.

..FIREK..

Tájékoztató.

Január 16. Szépészeti és jogügyi bizottság együttes ülése délután 3 órakor a városházán.

Január 17. A velencei Kath. Kőr teastélye.

Január 17. A tiszti Kaszinó táncstélye.

Január 17. Felolvasás a városi könyvtárban d. u. 6 órakor.

Január 18. Ujvárosi Takarékpénztár közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 22. Rendkívüli városi közgyűlés délután 3 órakor.

Január 24. Táncstély a Kaszinóban.

Február 6. A velencei Kath. Kőr teastélye.

*** Az egységes birói és ügyvédi vizsga.** Az 1913. évi LIII. törvények egységes birói és ügyvédi vizsgát szervezett, amelyet a fővárosban és Marosvásárhelyen lehet letenni. A hivatalos lap közli a vizsgáló-bizottságok tagjait, akiket részben az igazságügyminiszter jelölt ki, részben pedig a budapesti, illetve marosvásárhelyi ügyvédi kamara választott. A budapesti vizsgáló-bizottság elnöke Zachár Emil kuriai tanácselnök, a marosvásárhelyi bizottság elnöke pedig Ternovszky Béla ítélőtáblai elnök lett.

*** Tanítónői kinevezések.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter a cécei állami iskolához Papp Máriát, Papp Jenő áll. ig. tanító leányát kinevezte tanítónővé. Medzihradsky Anna élesdi tanítónőt nagyváradi, Fényes Aline nagyváradi a kispesti áll. el. iskolához áthelyezte. Ezenkívül a fugyivásárhelyi áll. el. iskolához Höfer Mariennét, az élesdihez pedig Vécsy Annát nevezte ki.

*** A Szent István vizrebocsájtásának utolsó előkészületei.** Fiuméből jelentik: A Szent István dreadnought vizrebocsájtásához az ünnepély fényének emelésére a monarchia hadihajóinak legnagyobb része már Fiuméba érkezett és a kikötőn kívül vetett horgonyt. Ma még négy hadihajónak érkezését várják. Ugyancsak ma estére várják a Lacroma hadijacht ideérkezését, melyet Mária Terézia főhercegnő, az új csatahajó keresztanyja fog fiumei tartózkodása alatt használni. Estére érkezik Haus Antal, a haditengerészet főparancsnoka. Pénteken reggel a bécsi gyorsvonattal fog megérkezni inkognitóban Mária Terézia főhercegnő, aki a pályaudvarról az Adamichmolo mellett horgonyzó Lacromara hajtat. A hadiyachtra éppen az inkognitó miatt csak szombaton reggel fogják felhuzni a főhercegi lobogót. Az utcai lámpák oszlopait magyar cimerekkal és magyar, valamint fiumei zászlókkal díszítette fel a rendezőség. Zannella lapja, a Voce del popolo mai száma erősen kikel ez intézkedés ellen és tiltakozik a magyar cimereket és a magyar zászlóknak használata miatt.

*** Eljegyzés Gerliczy báró családjában.** Józsika J. báró erdélyi nagybirtokos Józsika Lajos báró és annak neje, született Eszterházy grófnő fia január 14-én tartotta eljegyzését Deszken a bájos Gerliczy Felicia baronessel, amely ünnepségen jelen voltak a Gerliczy-család összes tagjain kívül Józsika Lajos báró nejével és Agnes leányával, a Degenfeld-, Forster-, des Esche-rolles-, Fejérváry-, Szegedy és Podmaniczky-családok. Nagy vidámságtól visszhangzott a deszki ősi kastély. Az ünnepélyre Berkes cigányzenekarát Budapestről hozatták birtokukra az örömszülők. A jegyeseknek máris igen sokan gratuláltak.

*** Csak pilóták repülhetnek.** A belügyminisztertől tegnap érdekes rendelet érkezett az alispáni hivatalhoz. A rendelet szerint az utóbbi időben a „légi járművek”-kel olyan egyének is végeznek különböző mutatókat, akik egyáltalán nem bírnak képesítéssel. Emiatt aztán akárhányszor megtörténik, hogy a mutatók alkalmával a közönség közül sokan megsebesülnek, sőt a haláleset sem ritkaság. A miniszter e veszedelmek megakadályozása végett elrendelte az alispánnak, hogy csakis olyan „légjármű vezető”-knek (pilótáknak) adjanak felszállásra engedélyt, akik kellő garanciát nyújtanak a vezetői képességre. Hogy kik azok a képesített légjárművezetők, azt az Aero Club minden alkalommal tudatni fogja. Van egy másik érdekes része a rendeletnek, hogy tudniillik a jövőben magyar honosságu egyéneknek adható engedély. Ez az üdvös intézkedés egy kissé megkésett ugyan, mert pár év előtt jött volna, bizony sok idegenbe vándorolt pénzünk maradt volna meg és talán a magyar aviatika is nagyot lendült volna vele. No de jobb most is mint soha.

*** A villamosmű ügyei a bizottságban.** A városi villamosmű felügyelő-bizottsága tegnap délután tartotta ülését, melyen a múlt év december havi üzlet eredményeit tárgyalta és megállapította a bizottság, hogy a mű mérlege december hónapban a múlt évihez képest mintegy 8000 korona visszaesést mutat fel, a minek okát főképen abban kell keresni, hogy a fogyasztók legnagyobb része ma fémszálas lámpákkal világít s így egyes fogyasztóknál tetemes megtakarítás mutatkozik. A villamosmű 1914. évi költségvetésének tárgyalása következett ezután s a felügyelő bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a villamosmű az 1914. évben is a közvilágításon kívül a vízműtelep és a jéggyár áramfogyasztását ingyen fogja szolgáltatni, továbbá még 23000 koronát fog közszükségletekhez való hozzájárulás címén beszedni a város pénztárába. A villamosmű igazgatója előadta, hogy a város a villamosművel szemben fennálló áramfogyasztási és berendezési tartozásainak leírását rendelte el; tekintettel arra, hogy a város a villamosműnek 60.000 koronával tartozik, a felügyelő bizottság arra kéri a városi tanácsot, hogy a kérdéssel újból foglalkozzék és igyekezzék a villamosművet az ebből előálló veszteségektől megkímélni. Kisebbségi jelentőségű áramfogyasztási kérdéseket tárgyalt még a bizottság.

*** Rablóvilág a megyében.** A hideg még azokat is tető alá szorította, akiknek talán akadt volna valami keresetük a szabadban. A nagy munkahiány csak nővelte a bűneseteknek amugy is felszökött számát. Az egyszerű tyúk, disznó, fa, stb. lopásokon már tui vannak az emberek. Ez már mindennaposá vált és fel se tűnik, hiszen nincs olyan nap és nincs olyan község, amikor és ahol ne követnének el lopást.

Ma már mindennaposá vált az utónállás is. Legújabbán a mezőtelegdi határban követek el vakmerő rablást. *Petrika* Mihály és *Petrika* Demeter mezőboltyányi lakosok nem lévén ennivalójuk a mezőtelegdi határban állottak fel és az első embert, akit arra vitt a sorsa ki is raboltak. Ez a szerencsétlen ember *Fehér* János borszegi lakos volt, aki a telegdi vásárra igyekezett. A két testvér elébe ugrott és a pénzt követelte. *Fehér* kétségbeesve védte nyomoruságos 28 koronáját a mellénye zsebében. Az utónállók azonban leteperték és elvették tőle. A mezőtelegdi esendőség még tegnap elfogta a tetteseket, akik bevallották cselekedetüket. Mind a ketten azzal védekeztek, hogy az éhség vitte rá őket a gaztetre.

*** Uj miniszteri osztálytanácsos.** A hivatalos lap tömeges kinevezéseket közöl, amelyek közt ott találjuk egy volt váradi jogász nevét is. Ugyanis a király dr. *Bárczy* Lóránd min. titkárt udvari és min. osztálytanácsossá nevezte ki. Dr. *Bárczy* Lóránd sógora dr. *Mayer* László városi tisztiorvosnak. Kiváló képzettségű nagy műveltségű ember, akinek előléptetését őszinte örömmel regisztráljuk.

*** A tűzrendészeti felügyelők értekezlete.** *Fráter* Barnabás alispán tegnap meghívót bocsátott ki az ujonnan kinevezett tűzrendészeti felügyelőkhez. A meghívó szerint a hó 20-án értekezlet tartanak a felügyelők, akik akkor kapják meg teendőikre a főbb utasításokat.

*** Képvásár a tárlaton.** A tegnapi napon a képtárlaton a következő vásárlások történtek: Dr. *Stern* Ödön megvette *Körmendi* Frim Ervin Interienjét, *Fehér* Dezső *Körmendi* Frim Jenő porcellán esendületét, dr. *Fischer* Csapó Rózsás esendületét, *Nemes* Annuska *Körmendi* Frim Jenő *Fayancáát*, *Schönfeld* Lajos 2 drb *Fayancáát*, dr. *Sor* Dezső I. H. *Rosemonde* Aktját és *Kónya* Sándor *Merengőleány* című képét. Eladták még *Herrer* Cézár *Spanyol nő* című képét és másokat.

*** Uj női zenekar a Koronakávéházban.** Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik *Rácz* Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, *Cseresnyés* Irmuska hegedű és népdal énekesnő, *Ringhoffer* Mariska szolista, *Reinthal* Margit dalosnő, *Andikovits* Gizella bőgős és *Fonyó* Tihámér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a *Nevetőférj*, *Katona* dolog, a *Mozi* király stb. és az összes klasszikus újdonságokat. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor *Szives* pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

*** Erkölcsi bizonyítvány** A minap egyik közeli község jegyzőjéhez egy öreg parasztasszony kopogtatott be, hogy fia számára, aki a vasúthoz akart baktárságot folyamodni, erkölcsi bizonyítványt instáljon.

— Hát aztán jóra való ember a fia? — kérdezte az öreg asszonyt a jegyző.

— Már hogyné, kérem *Bátran* írhat arról minden jól. Finom gyerek a *Pista*. Született uri fiu.

— No jó, akkor kiállítjuk a bizonyítványt, küldje el a fiut s adjon egy koronát stemplre.

Az öregasszonynak nem tetszik a dolog. Végre nagynehezen kivallja:

— Nem jó lesz ez így, ha én odaadom a koronát a fiam kezébe amilyen gazember, bemen a korcsmába, oszt elissza.

*** A csavargók ellen.** A m. kir. belügyminisztertől a következő rendelet érkezett a rendőrségre: Vett értesülések szerint utóbbi időben az országos vásárokon a vásári csalók, tolvajok és más szélhámosok a közbiztonság covására feltűnő mérvben megsaporodtak. Tekintettel azon fontos közbiztonsági érdekre, mely ezen közveszélyes elemeknek ártalmatlanná tételéhez fűződik: felhívom Cimet, utasítsa az I-ső foku rendőrhatalóságokat, hogy a vásároknak közbiztonsági szempontból való ellenőrzését fokozottabb mérvben bünteselemény nem forogna fenn, rendőri büntető, illetve közigazgatási uton, kitiltás és toloncozás alkalmazásával erőlyesen járjanak el. Értesitem továbbá Cimet, hogy a magyarországi vásári kereskedők ipartársulata az egyes vásárookra *bizalmi embereket* szándékozik küldeni, akik széleskörű személyi ismeretségükkel fogva az említett szélhámosok felismerésénél és leleplezésénél a rendőrhatalóságoknak hasznos szolgálásokat tehetnek, miért is felhívom Cimet, utasítsa az elsőfoku rendőrhatalóságokat, hogy az említett bizalmi kiküldötteknek, ha ebbeli minőségüket igazolják, ez irányu működését vegyék igénybe.

15.4000 m. magas könyvoszlop.

Szétvitte a posta a „*Tolnai Világlexikon*”-jának harmadik kötetét is, mely karácsonyra jelent meg a magyar könyvpiacra. Egyszáz-tízezer vastag, negyven ives kötet — mindegyik 480 lapos, több mint 1300 képpel — ment széjjel az országba.

Papírosra vetve, kissé talán szürkék, holtak és színtelenek ezek a számok. De legott megszinesednek beszédek lesznek és meglevenednek, ha kihámozzuk a tartalmat, mely a súlyos számok mögött rejlik.

Pontos mérésekkel megállapította a tudomány, hogy a tengerek legnagyobb mélysége valahol a Csöndes-óceánban van és 9427 méter lesz. Gondoljuk el most, hogy a búvárok ebben az iszonyatos mélységben letesznek egy kötetet a „*Tolnai Világlexikon*”-jából a tenger fenekére, s aztán — egyiket a másik tetejére rakván — kezdik fölépíteni a kötetekből a modern kultúra bábeli tornyát. Lassan emelkedik a torony, — száz méterre, majd ötszázra, majd egy kilométerre, aztán ötre: — most vagyunk az első százezernél: még több, mint kétszázezer kötet van hátra.

A „*Tolnai Világlexikon*”-nak eddig megjelent és közkezen forgó 330,000 kötetje egymásra rakva 15,400 méter magasra emelkednék, — tehát oly magasra, mint a világ két legmagasabb orma, a *Mount-Everest* (8840 méter) és a *Chimborassó* (6847 méter) együttvéve.

Ha ezt az óriási tömeget egyszerre egy helyre kellene elszállítani Budapestről, akkor erre a célra egy teljes tehervonatot kellene bérelni: teljes tehervonatot, még pedig 58 teherkocsival, mert a 330,000 kötet sulya 582,500 kilogramm. Miután pedig ez 58²/₄ tonna, a vasúti teherkocsik teherbírása pedig tíz tonna, a rengeteg sok pompás kötet elszállítására 58 teherkocsi vagyis egy egész tehervonatot volna szükséges.

Valóban a legnagyobb könyv tehát a „*Tolnai Világlexikon*”. A 25 kötetre tervezett „*Tolnai Világlexikon*”-t, melynek bolti ára 500 korona lesz, a „*Tolnai Világlapja*” előfizetői ugyszólván ingyen kapják; mert aki csak félévre fizet is elő 9 koronával erre a páratlanul tartalmas és gazdagon illusztrált hetilapra, ezért a csekély árért nem csak a „*Világlap*”-ot kapja meg, hanem a „*Világlexikon*”-nak egy hatalmas kötetét is, melynek 20 korona pedig a bolti ára.

Ez magyarázza meg a nagy és merész vállalkozás páratlan sikerét, — azt a lázas érdeklődést, mellyel a „*Tolnai Világlapja*”-nak napról-napra növekvő olvasótábor az új köteteket várja és fogadja.

*** A 42. jótékonycélu államsorsjáték** — polgári jótékonycélokra rendezve — húzását f. hó 22-én tartják meg Bécsben. Ezen népszerű sorsjáték tartalmaz 21.146 nyereményt készpénzben 625.000 kor. összegben, 200000, 50000, 30000, 20000 koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek à 4 K. A szokásos elárusító helyeken kaphatók.

*** Egy jóforgalmu sütőde lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó.** Cim a kiadóban.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők *Kossuth-utca* 3. szám alatti irodánkban. *Hungária* cipőgyár r.t.

Hirdetmény. A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet felszámoló 1911—1913. évi 16-ik évtársulatának befizetései a reá eső osztalékkal együtt folyó hó 16-ától kezdve délután 3-tól 5-ig kifizettetnek. Az igazgatóság.

x Ha a választást megsemmisítik. Mi azért is elmegyünk a *Párisi Bazárba* a *Sas* passagéba és választunk magunknak játékot, ajándéktárgyakat. Béli és farsangi cikkeket.

x ZOMBOR SÁNDOR sebész-orvosi műszer-kötszer és testegyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle lémciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál *Kossuth-u. 6.*

x Kossuth-utca 2. sz. alatti volt *Szichta*-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál *Kossuth-utca* 6.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad, *Beöthy* Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegeszelt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüntmentes vasajtók, sűrkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x Két jogász sétái a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkal *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

x Az E. K. A. R. T. (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvénytársaság) helybeli fiókja luxus és therautomobilokat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca* 6. sz. a. nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca* 6. sz. a. pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x Sikkes, elegáns modell kalapjaimból visszamaradt szép választék, azokat féláron átul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel *Ujhelyi Róza* Nagyvárad, *Rimanóczy-utca* *Royál-kávéházzal* szemben.

x **Erdekében áll**, hogy megrendelésekkel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevron vagy boks cipők 7 kor., férfi chevron v. boks cipők 8 kor., fiu boks cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők **Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő** mellett.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Meghódította a hölgyeket** **Mlle JULIETTE** elsőrendű mellőző különlegességeivel **Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.)** Telefon szám 827.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 db.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a **Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.)** Telefon 11-95.

x **Teljesen ujonnan van átalakítva** a **Rimanóczy-étterem** Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van díszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik **Fitz Sándor** bérlő.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** **Bartos és Társa** (a Széchenyi-szállóval szemben **Rákóczi-ut 10.**) és a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét **Szent János-utca 4. szám** alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmegitők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esikék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt **Szichte**, valamint **Tóth Zsigmond-féle** üzlethelyiségek azonnal kiadó. Értekezhetni a **Polgári takarékpénztárnál.**

x **Felhívás.** Átköltözés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, a. m.: férfi és női ernyők **óriási választékban**, női, férfi és gyermek téli keztyűk, gallérvédők, női lélekmegitők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és aczélaruk és egyéb dísztárgyak **óriási választékban** fél áron alól. — Üzletünket február 1-re a **Szent László-téri** volt **Radó-féle** helyiségbe helyezük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és **TÁRSA**.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a **Budapesti főüzletünk**ből megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidfő.**

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

Fogak és fogsorok úgy kacsukba mint aranyba foglaltva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtámaszeket készít

Engel Dezső,

visszavont fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: **Katonadolog.**

Szombat: **Helén vágyai. Ilya. A mester** (Bemutató előadás.)

Vasárnap este: **Katonadolog.**

Heléne vágyai. A Mester. Ilya.

Mint arról már megemlékeztünk, szombaton este fog lezajlani a Szigligeti színházban az az érdekes művészi esemény, hogy egy estén három helyi szerző egyfelvonásosa kerül színre. Az érdekes estét **Tabéry Géza** nyitja meg **Helén vágyai** című darabjával, amelyben a főszerepeket **Étsy Emilia, Bihari Akos, Sik Rezső** és **Gróf László** játsszák. Ezt követi **A Mester**, amelynek **Antal Sándor** a szerzője. Ebben a címszerepet **Hunyady József**, a fő női szerepet pedig **Szentgyörgyi Mártha** játsszák. A többi szerepben **Angyal Ilka** és **Varsa Gyula** lépnek fel. Az estét **Fémes P. László Ilyá-ja** fejezi be, a főbb szerepekben **Étsy Emilia, Novelly Evelin** és **Tóth Elekkel**. A közönség fokozott érdeklődéséből ítélve, a szombat est sikere máris biztosítottnak látszik, mert ami az előadást illeti, annak kifogástalanságáról a szereplők gondoskodnak, s akik sok ambícióval készülnek a helyi szerzők bemutatására.

Viktória keringő. Ez a címe **Feldmann Hugó** nagyváradi joghallgató, a már ismert nevű, fiatal zeneszerző legújabb szerzeményének. A nagy közönség először: a hó 20-án **Farkas Pál Konvent** biztosának a bemutatóján fogja a színházban hallani a **Viktória keringőt**, amelyet a 101-ik gyalogezred zenekara fog karmestere személyes vezetése mellett eljátszani.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Pofozkodás a tüzoltásnál.

Nagy tűz volt a múlt év november 21-én Élesden. Éjnek idején kigyulladt **Schwarz Sámuel** istállója s a lángok messze világítottak a községben. Hamarosan fellármázták a lakosokat és sietett mindenki oltani, mert nagy szél volt, s féltai lehetett, hogy kigyuladnak a szomszéd házak is.

Schwarz Sámuel rémülten szaladgált ide-oda, **Demján János** román gazda több társával vizet huzott a kutból. **Schwartz** neki szaladt, kétszer areul ütötte, hogy miért nem megy vizet vinni az oltáshoz.

Az élesdi járásbíróshoz került az ügy, mely **Schwartzot** becsületsértésért 2 napi fogházra ítélte. Felelősség folytán került az ügy a nagyváradi törvényszékhez, ennek **Serecs Barna** elnöklete alatt tárgyalta **Schwartz Sámuel** ügyét.

A bíróság a járásbíróshoz ítéletet helybenhagyta, azonban az ítélet végrehajtását felfüggesztette, mert enyhítő körülménynek vette, hogy **Schwartz** annyira izgatott volt, hogy azt sem tudta mit csinált a tűz alkalmával.

TÁVIRATOK

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, jan. 15.

A nagybeteg Kossuth Ferenc az éjszakát nyugodtan töltötte. Aludt Reggel némi táplálékot vett magához s aztán elaludt újra. Kossuth Lajos Tódor tegnap este Budapestre érkezett, de a beteghez máig nem engedték. A nagybeteg Kossuth mellett dr. Buday virraszt.

Tüdős István ref. superintendens lesz.

Miskolc, jan. 15.

Ma volt a tiszán-inneni ev. ref. egyházkerület rendkívüli közgyűlése, amelyen Dókus Ernő főrend elnökölt. Kihirdette, hogy Fejes István superintendens székére megejtették a szavazást. Tüdős István 182, Radácsy György 119 és Révész Kálmán 77 szavazatot kapott. Mivel a törvény ilyen esetben pótválasztást rendel el, a gyűlés ezt ki is mondta. Hiába jelentette be Radácsy is meg Révész is a visszalépést, a pótválasztásra újabb terminust tűznek ki. Bizonyos, hogy Tüdős István kerül ki győztesen, mivel most már egyedüli jelölt.

Pavlik a parlamentben.

Budapest, jan. 15.

Emlékezetes, hogy Csuha István képviselő 1912. jan. 4-én, mikor először jelentek meg a rendőrök a parlamentben, lekapta Pavlik sapkáját és fejére ütött vele.

A törvényszék ezért hét napi fogházra ítélte. A tábla ma ezt az ítéletet megsemmisítette és új eljárást rendelt el. Egyben elrendelte annak a kiderítését is, hogy vajjon volt-e a joga a rendőrségnek a parlamentbe belépni.

Eltemették Turchányi Elizát.

Budapest, jan. 14.

Óriási néptömeg vett részt ma délután Turchányi Elza temetésén. Turchányit a kath. vallás szertartása szerint temették el. Ott volt anyja és unokaöccse: Zvara Mihály, akit eleinte meggyanusítottak a gyilkossággal. Bécsből leutazott a temetésre Schmiedt gyáros is.

Tapintatlan orvos.

Debrecen, jan. 15.

Nagy a felzudulás az egész városban egy tapintatlan orvos ellen, aki azt mondta Szász Zsombor tisztviselőnek, hogy mivel tüdőbajos, nem él csak három hónapig. Szász Zsombor emiatt tegnap főbelötte magát. Az orvos ellen társadalmi boykottot terveznek.

Százezer ember tűzhalála.

London, jan. 15.

A Szakuraszima sziget sorsa meg van peccsételve. Gomolygó fekete füstoszlopok töltik meg a levegőt, olykor-olykor lángoszlop csap föl a füstből. Az öböl tele van lávával és Kagaszima városát öt méter magas hamuréteg fedi. A vulkán kitörései és a földrengések következtében összesen mintegy százezer ember vesztette életét. Szakuraszima szigetének három helységét nem lehetett megközelíteni és valószínű, hogy onnan senki sem menekült meg. Rendkívül sokan vártak segítséget a tengerparton és a mentőhajók legénysége mindent megtett, de hősi viselkedése ellenére sem menthetett meg mindenkit.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.51
Buza májusra	— — —	11.54
Buza októberre	— — —	10.72
Rozs áprilisra	— — —	8.80
Rozs októberre	— — —	8.50
Zab áprilisra	— — —	7.68
Zab októberre	— — —	7.62
Tengeri májusra	— — —	6.57

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	839.—
Osztrák hitelrészvény	—	635.—
4%-os koronajár. dék	—	83.—
Osztr. magy. államv.	—	713.50
Jelzálogbank	— — —	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	520.50
Hazai bank	— — —	288.—
Magyar bank	— — —	532.—
Keresk. bank	— — —	3818.—
Rimamurányi	— — —	640.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	738.50
M. Alt. Kőszénbánya	—	1019.—
Közuti vasut	— — —	623.50
Városi villamos	— — —	335.50
Adria	— — —	572.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRUGER ALADAR.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD“

hirdető vállalathoz

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol hirdetések az összes létező bel és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelenemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron esz-közölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

VIGADÓ mozgószínház

1914. évi január hó 16.
és 17-én pénteken és
szombaton:

Grandiózus műsor.

Ámor házassága

Fantasztikus dráma 3 felvonásban,
remek színezésben.

Maxi c. pöt gyűjt francia
vigjáték

SZOMORU SORS

amerikai dráma.

A szőnyeg

bohózat.

Columbia folyó

eredeti felvétel.

A színház fütve van.
Legjobb szellőztetés.

Előadások mindennap d. u. 6 óra-
kor, szombat, vásár- és ünnepnap
d. u. 3 órakor kezdődnek.

Helyárak: Páholy 6 személyre 6 K, I. h.
1 K, II. h. 60 f., III. h. 40 f.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 8. (Sonnentfeld-palota) és meglepő önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmas és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

NYÍLT TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az **uj csipke, himzés, harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Belépési felhívás.

A Polgári Takarékszövetkezet

Kossuth Lajos-u ca 4. szám.

1914 január 1-én megnyitotta 19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerinti számu törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. *Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik.* Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelnek, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 1/10 része erejéig minden további biztosíték nélkül;
 - b) ingatlanokra;
 - c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
 - d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.
- Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szivesedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékszövetkezet” igazgatósága.

Szuperfoszfát Mútrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőfoldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet. Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Belépési felhívás.

A Magyar Takarékszövetkezet (Sas-palota I. emelet) megnyitotta X. évtársulatát.

Az igazgatóság ezuton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerinti üzletrész jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján eszközölhetik. Az új évtársulat 3 év eltelte után feloszlik s a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét a takarékpénztári kamatnál magasabb haszonrészesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjai befizetett tőkéjük 1/5 részét kölcsönvehetik.

A szövetkezet tagjaitól mulasztási illetéket nem szed. A fizetés megszüntetése esetén befizetett tőkéjüket minden levonás nélkül a következő évtársulatba átviszi.

Befizetések ünnep és vasárnap kivételével naponként délelőtt és délután a hivatalos órák alatt eszközölhetők.

Belépni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat a Magyar Bank helyiségében Sas-palota I. emelet mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914 január hó

Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága.

A jó bornak nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitérő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. A bonensek naponta felvételnek.**

Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bómer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) berbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénztárszekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, ön maga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

A Magyar Földrajzi Intézet Világatlása,

szerkesztik:

**Kogutowicz Károly dr.
és Littke Aurél dr.**

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. Ez az egyedüli magyar nagy kéziatlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlaszszal szemben tamasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . 50 K
Ára a füzetekhez való diszes félbörnyűjtőtoknak . . . 10 K
Megrendelhető a diszes félbörnyűjtésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.
Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest, V. Rudolf-tér (Maraihid, pesti hidfő.)

Ha tisztán kezelt jó
minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat
előnyösen és jó kiszolgálás mel-
lett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádor Jánosné
elsősorú fűszer és csemege kereskedését,
bor, pezsgő, degyümölcsök és cu orkák nagy
raktára, kávé és tea közvetlen behozat.

Uj párisi szabadalmazott
„Tangó“ fűző

A világ legkényelmesebb fűzője, blanchett
helyett új modern zárral, Magyarországi
egyedüli képviselője kizárólag:

Rosenzweig fűzőgyár
Szalárdi-utca 9. szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeltes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

iv i á m p á k

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Eredeti

Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.